

Smaa, saa kunne disse vel ikke trække sig tilbage fra Communens Anliggender, men de maae trække sig tilbage fra at ernære sig selv og sige til de høiere Beskattede: vi maae paa Fattigvæsenet, thi I have ladet foretage saa kostbare Indretninger i Byen og ladet os bidrage saa bethdeligt dertil, at vi ikke længere kunne bestaae. Det er netop for at undgaae disse Yderligheder, at man skal komme til en fornuftig Valglov, og i denne Henseende kommer der bestandig den Forskjel i Grundsætningerne frem mellem den ærede Rigsdagsmand og mig, at det, den ærede Rigsdagsmand kalder fornuftigt, det kalder jeg ufornuftigt. Den ærede Rigsdagsmand har især lagt Vægt paa, at man har en saadan lignende Bestemmelse for Landcommunerne, men han feiler overordentlig, naar han troer, at de, der for Kjøbstædernes Vedkommende ikke troe at kunne forsvare at stemme for den foreliggende Paragraph, ere tilfredse med den Valglov, der er givet for Landet. Jeg skal sige den ærede Rigsdagsmand, at jeg stemte for den Communallov for Landet, der nu bestaaer, men det var jo, som han maa vide, dersom han har fulgt Forhandlingerne, fordi man endelig, tilsidst kom overeens om Noget, man troede var et Fremskridt i Sammenligning med det, der dengang bestod, hvorimod den Bestemmelse, man her vil give for Kjøbstædernes Vedkommende, ikke er noget Fremskridt i Sammenligning med det nu Bestaaende. (So! So!) Ja, de Herrer sige So, men jeg siger Nei. Den communale Tilstand paa Landet med Hensyn til Valgene var, førend den nye Lov kom ud, langt fra saa fri, som den nuværende Tilstand er i Byerne. Det maa man lægge Mærke til, det er det, hvorom det gjælder; man kan nøies med et mindre Fremskridt for en Klasse, der staaer langt tilbage i Henseende til Rettigheder, men man kan ikke nøies med et mindre Fremskridt, naar den Klasse, paa hvilken Loven skal anvendes, allerede tidligere er i Besiddelse af mange Rettigheder, thi saa maa man nødvendigvis tage Hensyn dertil. Det gaaer ikke an at lade være at tage Hensyn til, hvorledes Tilstanden nu er, da der er Tale om en Lov for Kjøbstæderne, og hvorledes den var, dengang der var Tale om en Lov for Landet. Derneft skal jeg gjøre

opmærksom paa, at Gaardmændene paa Landet fra 1 Tde. Hartkorn og opad have, hvad Communalbestyrelsen angaaer, de samme Interesser; de Gaardmænd, der ikke komme med i den ene Femtedeel, kunne være aldeles rolige, thi i det Mindste Fleertallet af den ene Femtedeel, der bliver valgt, er Gaardmænd, og de have Allige Interesser, selv om de ikke have ligemeget Hartkorn. I Kjøbstæderne er Forholdet derimod saaledes, at de, der komme til at staae udenfor den ene Femtedeel, ikke have Interesser tilsammen med dem, der komme ind i den. Desuden maa man lægge Mærke til, at dengang Communalloven for Landet blev given, da var der Tale om at skaffe hele den store Huusmandsclasse, der tidligere var ubelønnet fra al Deeltagelse i Communalbestyrelsen paa Landet, Andeel deri, og derfor fandt man sig i at give den høiere bestattede Femtedeel den overveieude Indflydelse, den fik, idet man tillige saae, at det vilde være uden Betydning for Gaardmændene. Den ærede sidste Taler ved dette ligesaa godt som jeg, skjøndt han ikke har omtalt det; maastee har han ikke lagt Mærke dertil, men hvis det er Tilfældet, saa beklager jeg det, thi han er jo Dyrighed saavel i et Kjøbstad som i et Landdistrikt. De to Hovedmomenter, jeg her har anført, maa jeg bede vel fastholde; naar man vil sammenligne Landcommunalloven med Kjøbstadcommunalloven. Naar den ærede Rigsdagsmand saa siger, at man er meget tilfreds i Landcommunerne, saa svarer jeg ham: ja, man er forsaavidt tilfreds, som man ikke har hørt nogen Klage reise sig; men det er ganske forunderligt af den ærede Rigsdagsmands Mund at høre de Ord: kom med Klage, saalænge der ingen Klage er, ere Folk tilfredse; thi saasnart der kommer Klager, saa siger den ærede Rigsdagsmand: ja, de bethde Intet. Naar der kommer Klage fra 15,000 Borgere i Kjøbstæderne over en Sag, som han ikke bryder sig om, saa siger han: det bethder Ingenting, de Folk forstaae ikke at bruge Pen og Blæk, de vide ikke, hvad de udskrive. (S. Hage: Det har jeg ikke sagt!). Det er den ærede Rigsdagsmands Mening, at naar der ikke kommer Klage, saa er der ingen Misforstaaelse, og naar der kommer Klage, og det er en Sag, han ikke bryder sig om, saa